

Wydział Psychologii
Uniwersytetu Warszawskiego

UNIwersytet
WARSZAWSKI

Małe dzieci w trakcie pandemii

Raport nr 9 z badania przeprowadzonego na Wydziale Psychologii
Uniwersytetu Warszawskiego podczas epidemii COVID-19 w 2020 r.

BADANIE

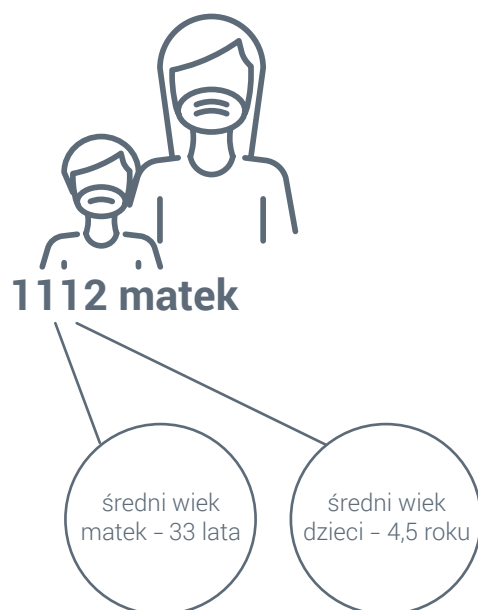
Pandemia COVID-19 a zdrowie psychiczne i samopoczucie
małych dzieci (1-6 lat) oraz ich rodzin

CEL

Celem badania jest analiza skutków pandemii COVID-19 dla
zdrowia psychicznego małych dzieci w perspektywie długofalowej
(12 miesięcy). Badanie jest realizowane w ramach współpracy międ-
zynarodowej z Queensland Centre for Perinatal and Infant Mental
Health, Australia (kierownik projektu: dr Alexandra De Young).

Wydaje się, że większość małych dzieci nie stanowi w sytuacji
pandemii COVID-19 grupy ryzyka, jeśli chodzi o doświadczany
stres i jego konsekwencje, ze względu na ograniczone poznawcze
możliwości zrozumienia zagrożenia oraz wsparcie otrzymywane od
opiekunów. Jednocześnie ta grupa wiekowa jest często pomijana
w badaniach, a również może być narażona na skutki pandemii.

Wczesne dzieciństwo to okres krytyczny dla rozwoju mózgu
i kształtowania się dobrego zdrowia fizycznego i psychicznego oraz
rozwoju ufnych relacji z opiekunami. W warunkach stresu dzieci
polegają na opiekunach, którzy dają im poczucie bezpieczeństwa,
zmniejszają napięcie oraz pomagają im regulować emocje i rozu-
mieć ich przeżycia. Stresogenne wydarzenia mają również bezpo-
średni wpływ na opiekunów, co stwarza dodatkowe okoliczności
i może zwiększać podatność na negatywne skutki zagrożeń.

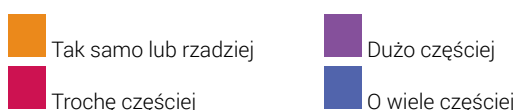
METODA

Badanie składa się z czterech etapów. Pierwsza fala badania miała miejsce pomiędzy październikiem a grudniem 2020 r. (w trakcie szczytu zakażeń COVID-19). Drugi etap miał miejsce w lutym i marcu 2021 r. (3 miesiące po pierwszym pomiarze). Kolejne pomiary są zaplanowane na kwiecień/maj oraz październik/listopad 2021 r. W ankiecie, poza podstawowymi informacjami socjodemograficznymi oraz dotyczącymi COVID-19, znajdują się pytania dotyczące zdrowia psychicznego i samopoczucia dziecka, pytania dotyczące rodzicielstwa oraz stresu rodzicielskiego.

W pierwszym pomiarze ankietę wypełniło 1112 matek (średni wiek matek: 33 lata, średni wiek dziecka, dla którego była wypełniana ankietą: 4,5 roku, 77% matek miało wykształcenie wyższe). Obecnie trwa drugi pomiar. Poniżej prezentujemy wstępne wyniki z pierwszego pomiaru.

WYNIKI

Matki oceniały, czy i w jakim stopniu określone trudności lub niepokojące zachowania u dziecka nasiliły się od początku pandemii COVID-19 (m.in. trudności ze spaniem samemu, trudności z uspokojeniem, trudności z rozstaniem z opiekunem, reagowanie bardziej emocjonalnie). Dla większości tych trudności połowa lub ponad połowa matek nie dostrzegała większej zmiany lub obserwowała poprawę w trakcie pandemii COVID-19. Jednak, około 10-15% matek obserwowało, że dany problem zdecydowanie się nasilił (np. że ich dziecko o wiele lub dużo częściej ma trudności ze spaniem lub rozstaniem z opiekunem), natomiast około 15-30% matek miało wrażenie, że dziecko przejawia dane niepokojące zachowania trochę częściej.

Większość matek dostrzegała pozytywne zmiany związane z pandemią takie jak: wzrost poczucia bliskości między członkami rodziny, więcej dobrze spędzonego czasu z rodziną, większą wdzięczność i docenienie tego, co mają, jak również zdanie sobie sprawy, że ich rodzina może sobie poradzić w trudnych czasach. W przypadku poszczególnych pozytywnych zmian niewielka część matek (poniżej 10%) doświadczyła ich w bardzo znacznym stopniu, około 20% w znacznym stopniu, około 20% w umiarkowanym stopniu, natomiast około 30% w pewnym stopniu, a 15-20% w ogóle takiej zmiany nie doświadczyło.

Od początku pandemii COVID-19 zauważyłam, że moje dziecko:

nie pozwala mi czy drugiemu rodzicowi zniknąć z oczu

szuka fizycznej bliskości

szuka fizycznego lub werbalnego potwierdzenia, że jest kochane

potrzebuje ciągłego uspokajania

ma trudności z rozstaniem się ze mną lub drugim rodzicem

ma trudności ze spaniem samemu

zachowuje się emocjonalnie (np. łatwiej doprowadzić je do płaczu)

0% 100%

Czy od wybuchu pandemii COVID-19 Pani rodzina doświadcza/ doświadczyła któreś z pozytywnych zmian?

Więcej czasu dobrze spędzanego z rodziną

Wzrost bliskości między członkami rodziny

Większa wdzięczność i docenienie tego, co mamy

Zdanie sobie sprawy, że nasza rodzina może sobie poradzić w trudnych czasach

0% 100%

Okolo 10-15% matek obserwuje u swoich malych dzieci w wieku 1-6 lat duzo lub o wiele wieksze nasilenie trudnosci emocjonalnych oraz zwiazanych z separacja od opiekuna od czasu rozpoczecia pandemii w porownaniu z czasem przed pandemia. Jednak ponad polowa matek nie obserwowala u swoich dzieci takich negatywnych zmian. Ponadto, wiekszosc matek dostrzega tez pozytywne zmiany zwiazane z pandemia, takie jak: wzrost poczucia bliskości między członkami rodziny, wiecej dobrze spędzonego czasu z rodziną, wiekszą wdzięczność i docenienie tego, co mają, jak również zdanie sobie sprawy, że ich rodzina może sobie poradzić w trudnych czasach.

Dzięki dalszym analizom naszych wyników będziemy mogli sprawdzić, jakie czynniki są predyktorami tych negatywnych i pozytywnych zmian w funkcjonowaniu dzieci i rodzin w trakcie pandemii, jak również zrozumieć, w jaki sposób funkcjonowanie emocjonalne dzieci i rodzin zmienia się w kolejnych miesiącach trwania pandemii. Nasze badanie będzie pomocne w opracowaniu dostosowanej do wieku i odpowiednio zaplanowanej pomocy psychologicznej dla dzieci i ich rodzin doświadczających negatywnych skutków pandemii. Jednak trzeba sobie też zdawać sprawę z ograniczeń badania: brały w nim udział w większości matki z wyższym wykształceniem, więc należy zachować ostrożność przy uogólnianiu wyników na całą populację rodziców.

ZESPÓŁ

Kierownik projektu: mgr Joanna Boruszak-Kiziukiewicz^a

dr hab. Małgorzata Gambin^a, Alicja Grudowska^a, dr hab. Grażyna Kmita^a, mgr Karolina Kubicka^a, dr Katarzyna Lubiewska^a, dr Alicja Niedźwiecka^a, prof. dr hab. Ewa Pisula^a, dr Małgorzata Woźniak-Prus^b, dr Andrzej Cudo^c

a – Wydział Psychologii, Uniwersytet Warszawski

b – Instytut Psychologii, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej

c – Wydział Nauk Społecznych, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

PRZECZYTAJ WIĘCEJ

Opis projektu: <https://www.childrens.health.qld.gov.au/covid-19-unmasked/>

KONTAKT

mgr Joanna Boruszak-Kiziukiewicz

✉ joanna.boruszak@psych.uw.edu.pl

**WYDZIAŁ PSYCHOLOGII
UNIwersYTETU WARSZAWSKIEGO**

✉ promocja@psych.uw.edu.pl

f [WydzialPsychologiiUW](https://www.facebook.com/WydzialPsychologiiUW)

🏠 psych.uw.edu.pl

**BIURO PRASOWE
UNIwersYTETU WARSZAWSKIEGO**

✉ media@uw.edu.pl

f [fanpageUW](https://www.facebook.com/fanpageUW)

🏠 uw.edu.pl

Więcej informacji na: covid.psych.uw.edu.pl

Wydział Psychologii
Uniwersytetu Warszawskiego

UNIwersYTET
WARSZAWSKI